

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 7. mal. travna 1872.

List 23.

Vera in narodnost.

Slovanski listi večkrat tožijo, kako se nam Slovonom godi. Od vsih strani preza na nas dihtivost potujčevanja in pohlepnost gospodovanja, pa strast, kako bi zaderževali naš razvoj na podlagi domače besede. Naše moči življenja v svoj pospéh obračajo, in ako se jim hočemo braniti, razkljujejo to za neslišano prederznost. V tem pomenu piše tudi „Čeh“ dolg členek.

Ta list pojasnuje zlasti žalostno osodo Slovakov na Ogerskem. Ako povsod večkrat s silo in zvijačo druge narodnosti gledajo Slovane prehiteti, da bi tudi na državnih in deželnih zborih ne bili zastopani, se godi to še naj huje pri Slovaci na Ogerskem. Kaj so počeli zdaj na Češkem, kaj na Hervaškem, kaj o vsakih volitvah na Slovenskem, da bi v zastopih ne imel domači narod besede! Vender po družih krajih še saj po nekoliko Slovani dosežejo; na Ogerskem pa Slovaki še toliko svojih ne morejo v zbor spraviti, da bi se reklo, da so namestovani. Vse moči natezajo Madjari pred volitvami, da bi kdo zavedenih Slovakov ne bil za poslanca izvoljen. Znano je, da sedanja deakovska večina na ogerskem zboru se ohrani le z madjarskimi in madjaronskimi poslanci, ki se volijo na ogerskem Slovenskem. Ako se pa vender kateremu posreči v zbor priti, ga Arpadovi sinovi prevpijejo, kadar koli hoče govoriti v korist svoje narodovnosti.

„Čeh“ prehaja na duhovno razterganost med Čehi in Slovaki, in po nekoliko Slovakom samim njih nesrečo pripisuje, ker so se po slovstvu in pisavi ločili od Čehov ter gojijo svojo lastno literaturo. Pri vsem tem pa opominja Slovake in Čeha k edinemu duhovnemu djanju zoper nasprotno sile. —

Prestopimo s tega žalostnega razgledišča na drugo ne manj veselo, namreč na versko razdeljenje. Narodno razdjanje pri Slovanih je nasledek verskega razdjanja. Tirolci se branijo le še s tim, da je njih večina čversto katoliška in le kar je v veri mlačnih in odpadnih, tisti jim skazo delajo v deželi tudi zastran domačih pravic njih drage domovine.

Ljudje brez značaja v veri, brez značaja za to, kar je vsakemu človeku vse v vsem, za Boga in večno osodo svojo, taki ljudje so tudi v poganjanju za narodove pravice večji del ničle, in če se tudi za narodnjake šopirijo, vender tako delajo, da srečo in blagor narodu bolj razdirajo, kot pa zidajo. Takim ljudem naj tudi Nemci, Italijani ali Madjari prinesó na zlatem krožčiku vse narodne pravice na mizo, oni so zmožni s svojim rogoviljenjem in razporstvom med lastnimi narodnjaki vse zopet pod mizo vreči. In kaj tudi narodu narodnost sama pomaga, ako ni veren, kreposten in okovaren za vekovito srečo?

Katoličanu je vera prva in naj večji dolžnost. Katoličan se poganja za razcvet svojega naroda iz verskih nagibov in pa iz ljubezni do svoje domovine in rojakov; toda verski nagibi morajo biti prvi. Katoličan hoče in želi pa pravico vsem, ne le svojemu narodu, in ako bi tudi njegov lastni narod hotel drugim narodom krivico delati, pravi katoličan tega nikakor ne terpi; ravno zato ne, ker je pravičen. Zato so tudi Tirolci za federalizem in za ravnopravnost vsih narodov, ker pri Tirolcih je v resnici katoliška ne le večina naroda sploh, ampak tudi večina tistih olikanih in izobraženih, kateri narod zastopajo. Enako je po družih krajih narod dobro katolišk, toda v politiki še ne toliko zaveden, da bi mogel jasno razločiti, kje je resnica in pravica in temu primérne zastopnike si voliti. Ta zavednost se pa ravno v sedanjih nasprotjih tako hitro razširja, da pri vsih velikanskih pomočkih nasprotnikov, pri vsih povodnih lažljivih časnikov in knjižur bode vender katol. narodi zaupljivo v malo letih pri volitvah se ravnali po čisto katoliških načelih ter bodo po večini prave in značajne katoliške močje volili v svoje zastope in zборе, in to bode nov blagor za narode in državo. Le politika na verski podlagi je zanesljiva, vsem narodom enako pravična, ako namreč vera v življenje seže in zadevni močje niso le po imenu verniki.

Ker pa je le v katoliški veri neskaljena in zveličavna resnica, toraj je naj večjega milovanja vredno, kar Slovane tiče, to, da smo razdžani v veri, in da je sedanji čas tudi toliko katoličanov samih v svoji veri vnmarnih. Kolikor zgodovina priča, ni dvomiti, da so si Slovani sploh svoje razdjanje v narodnosti nakopali s svojim razdjanjem v veri. Kolik napredek v slovstvu vsih verst bi se bil lahko zgodil, ako bi bili vsi Slovani ostali katoličani in bi si bili kakor bratje v tem vzajemno pomagali, in koliko moči bi bilo v tem zoper potujčevanje! Povernjenje odpadnih in razkolnih Slovanov k katoliškemu studencu žive vode naj napravi mir med vsimi slovanskimi brati. In povernjenje družih narodov k studencu neskaljene resnice naj bi spravilo njih politiko na versko podlago, jih napolnilo s pravico-ljubnostjo do vsih, ter bi se povernil mir med vse narode, povernila se tista edinst, za katero je Zveličar pred svojim terpljenjem molil. Prava narodnost in sreča se bode povernila le s tem, da se po nauku sv. vere vsi narodi zopet med seboj ljubijo, zedinjeni v Kristusovi veri.

Bog je Bog ljubezni, in ne razpora med narodi. Za edinst v veri tedaj molimo, potlej bo edinst med narodi prišla sama.

Gospodarstvo nove ére.

Laški poslanci so 23. maja poterdili, da imajo po ječah blizo 80.000 — reci: osemdeset tisuč — jetnikov. Za teh 80.000, je rekel poslanec Cencelli, se potroši 60 milijonov lir!... Tako se godi državam, ktere cerkve in samostane podirajo: one morajo ječe zidati. Avstrijski časniški judje in laži-liberalci na vso moč Avstrijo tirajo na stopinje „nove“ pritolovajene Italije, to je, oni jo tirajo na to, da naj poslopja in osebe npravnosti zatira, pa tatove in vsaktere brezbožnike podpira in zanje ječe zida.

Lanza, pravi „Unità catt.“ ni mogel tajiti številke in odmaknil jo je samo na kaci 72.000 in pristavil je, da čedno število zapertih je samo obdolženih in ne obsojenih in da so morebiti velik del nekrivi; in dalje govorec meni, da obdolženih in ne obsojenih po ječah ni manj od 20 tisuč... Ta je pa lelepa! Velik del nedolžnih deržinam ugrabiti in po ječah terpinčiti! Blagor si nedolžnim v novi eri! —

Koliko hudodelnih pa je, ki jih oči vidijo, pa jih nočejo viditi, kakor zlasti večkrat beremo zastran hudobij, ki se počenjajo na Laškem zoper dobre katoličane!

Kako se godi zapertim po ječah, je pojasnil poslanec Cencelli, rekši, da po novih ječah v Rimu, ki jih more sleherni poslanec iti gledat, je po 800 zapertih, kjer jih komaj 300 do 400 živeti zamore.

Poglejmo pa to po verski in vestni strani. Toliko strašno število hudodelnikov po ječah, in skoraj gotovo ne manj hudodelnikov, ki prosto po mestih in vaséh krožijo, in Bog hotel, pravi „Unità“, da bi ne bil med takimi tudi del naj znamenitših deržavljanov: kolika neznanska pravna nesreča, koliko je to pohujšanje, kolika škoda v deržinah! In ker nihče, kdor ni naj nesramniši lažnik, tajiti ne more, da je glavni vir tolikega zlega v sedanjem počenjanji laži-liberalcev in framasonov: kakošen jih pač odgovor čaka za toliko hudega! Naj bi si zapeljivci izvolili za glasilo: Sodba, sodba! Večnost, večnost!... in svojim stražnikom naložili, da naj bi jim te besede po noči namesto ure na uho klicali.

Amerikanske pisma naših mladih rojakov.

V St. Ludoviku, 12. sušca 1872.

(Konec.)

Ko so jih obhajali, oklenili so se p. priorjeve roke, kakor bi jih bili hotli zahvaliti; jest pa sem si mislil — o sveti poklic — tolažiti, tako nebeško tolažiti bolnika na smertni postelji, ko ga vsaka posvetna tolažba zapuša! — O koliko ljudi je, ki se tako malo zmenijo za duhovna, da velikrat ga še hudobno zaničujejo, — o tudi ti bojo prišli na smertno posteljo in gotovo bojo takrat zdihovali po duhovnu, pa ga morebiti ne bo blizo! — Mati so pa, kakor vsi veste, neizrečeno spoštovali duhovne in na smertni postelji so bili tudi tako srečni, da so jih duhoven tolažili in spremili v večnost. — Potlej sem jim povedal, da jim bojo podelili še sv. poslednje olje in so spet prikimali in roko še ponudili, da so jo mazilili s sv. oljem. P. prior so molili litanije in navadne mertvaške molitve, jim podelili papežev blagoslov in dušo zročili sv. angelom in nebeškim duhovom, da bi jo spremili v Božje naročje. — Okoli polnoči smo prišli v hišo, in zdaj je bilo polni ene. Opravilo, sv. opravilo je bilo opravljeno, in mati so, kakor se je vidilo, samo na to še čakali. Zdaj pa so jih na enkrat jele moči zapuščati, in tudi oči so čedalje bolj otemnovale. Še enkrat sem jih prašal, če me poznajo; malo so počakali potlej so pa odkimali, ne vem, ali me niso razumeli, ali

pa se niso hotli več s tem pečati. Jest pa tudi nisem nobene take reči jih več prašal; vedil sem, da so trenutki predragi za mater — zato smo pa jeli moliti sv. rožnikranec. Še sem zdihoval k Gospodu, naj nikakor ne pripusti, da bi bila Njegova presveta Rešnja kri zastonj nad materjo prelita, naj se jih vendar usmili, naj ne gleda na njih slabosti, ampak na to, kar je zanj terpel; nato, da je zanje na krizi umerl. Molil sem tudi k prečisti Devici, da naj zavoljo prevelike britkosti svoje, ki jo je imela pod križem, ne zapusti zdaj matere, naj jih spremlja in zroči svojemu božjemu Sinu. Večkrat sem tudi molil molitev sv. Bernarda: Spomni se, o prečista Devica, da še ni bilo slišati, da bi bil zapušen, kdor je pod Tvojo varstvo pribežal itd. Molil sem tudi k sv. Jožefu, ki je zaspal v rokah Gospodovih, da bi tudi materi sprosil srečno zadnjo uro. Molil sem k sv. Barbari, k kateri so mati tolikrat molili za srečno uro. Posebno so mi prišle na misel tiste besede, kjer se pravi: Ko bojo moje oči otemnele, moj jezik ne bo več govoril — — — o častita, hvaljena marternica, spremljuba sv. Barbara; odženi od mene vse skušnjave peklenške pošasti, in spremljaj mojo ubogo dušo v nebeško kraljestvo. Amen. Ravno pri materi jezik ni več govoril, čeravno jim zavednost še ni bila prešla in so se počutki še obračali. —

Molil sem tudi k sv. Benediktu, ki je stojé in z v nebesa vpertimi očmi umerl in je velik pomočnik v smertni uri. P. prior so mi tudi dali svetinco sv. Benedikta, da sem jo jim obesil okoli vratú. — P. prior so mi djali, naj jih večkrat pokropim z žegnano vodo in jim izgovarjam presveti imeni Jezus in Marija. To sem tudi prav velikrat storil, in vselej so sapo tako povzdignili, da je bilo viditi, kako iz dna serca so zdihnili. Tudi britko martro sem jim dal kušniti, in koj so jo še sami vzeli in kuševali. Enkrat sem jim tudi križ naredil in koj so ga tudi sami naredili in se potlej, ko so že tako oslabei, da ga niso več mogli narediti, so še večkrat šli z roko od čela proti ustom in persim; velikrat pa jim je nastran omahnila. Tako so bili zadnji boj, zunaj pa se je bliskalo in treskalo, kar se o tem času skoraj nikoli ne zgodi. Sapo so imeli strašno težko, tako pa so lahko umirali, smertni pot jih ni kar nič polil. Do zadnjega so umeli, če sem jim počasi posamezno rekel: Jezus — Marija — Jožef! — Ob 6 zjutraj so naenkrat jeli bolj počasi dihati, prižgali smo konec sveče s sv. Lušarjev, ki jo je V. Matija seboj prinesel, p. prior so še zadnje molitve molili — 1 četert čez 6 je sveča zgorela — mati so sapo k sebi potegnili — precej dolgo smo čakali — pa je ni bilo več nazaj — žile v gerlu so še malo tolkle potlej so pa še te ostale — in mati so bili — mertvi! — — — Bog jim daj večni mir in pokoj! Nebeška luč naj jim sveti! Amen. —

Pretresen, pa vendar nekakošno vesel sem jim oči zatisnil. — — — Tolikrat so djali „jest bom gotovo enkrat umerla, da nobeden ne bo vedil“, (ker so hiše tako daleč zaksebi), zdaj pa smo bili vsi pri njih, še gospod so bili do zadnjega zdihljeja pri njih. Sklenjeni z Bogom so v Gospodu zaspali. — Če bi bili umerli brez sv. zakramentov, bilo bi mi strašno hudo — in če bi bili na „štacijonu“ čez noč ostali, ravno zamudili bi jih bili; — tako pa je Gospod, neskončno dobrotljivi Gospod nas ravno še o pravem času pripeljal v hišo, Bodi mu hvala! Njegova milost je velika. Kdor se ga v življenji boji, tistega On v smertni uri ne zapusti! Češeno naj bo njegovo ime! — — —

P. Prior so djali, da naj bi jih koj drugi dan pokopali, ker tukaj sploh ni navada, da bi merliči tako dolgo ležali na parah kot pri Vas. Toraj smo jih stražili (vahtali) samo en dan in eno noč. Jaka je ne- kterim Kranjcem naznanil in ti naprej in zvečer jih je

prišlo precej veliko vkup, tudi taki, ki so za uro daleč od matrne hiše. Drugi dan k pogrebu so pa prišli skoraj vsi v okolici, to se pravi, kar jih po vsem tem kraju živi. Ob 9 zjutraj je bila maša, po maši pa pogreb; okoli pol desetih smo jih pokopali. Nemci so še eno pesem zapeli na grobu. —

Jaka je šel še nazaj, da je malo v red spravil po hiši; sicer pa pravi, da ga tam gori ne veseli, ker je preveč na samoti. Meni bi sicer prav dopadlo, prav lep in dober kraj je, le predeleč je v cerkev (5 milj, skoraj 2 uri); pa zdaj mislijo Kranjci svojo cerkev zidati, potlej bi bilo od matrne hiše le 1 miljo, 20 minut. Mati so, kakor mi je sosedka pravila, hišico kaj radi imeli; pa je bila tudi naj lepši od vsih, kar sem jih sam gori vidil. Imeli so vse prelepo v redu. Tudi prav lepo in dobro kravo so imeli, katero je dal zdaj Jaka na rejo. Prešiča sta bila pa tako navajena, da sta priletela, če je le kdo duri odperl. Prav milo se mi je storilo, ko sta se rila okoli mene; matere ni več, sem si mislil, da bi vaji opravljali. Jaka ji je zdaj prodal. —

Jest in p. pripor sva se peljala popoldne domú, pa se je nama prav slabo godilo. Čez noč namreč in dopoldne je padlo na novo za ped snega in imela sva seboj le voz, — toraj sva jo kaj počasi korakala — ali bolj prav gugala se proti domu. Se vé, doma so se vsi zavzeli, da so mati tako naglo umerli — jest pa, se vé, da mi je bilo hudo, da sem za to življenje zgubil mater, pa vendar ne vem, tako nekakošno vesel sem pri vsem tem.

Ko sem prišel doma v kapelo — nisem mogel drugzega storiti kot Boga zahvaliti! Ko sem bil v kapeli, predno sem šel, kako sem bil tu pobit, leto sem prosil, da bi jih Bog saj še sv. obhajila pustil dočakati — in kako milostljivo me je uslišal! — Ravno ko so bili s sv. zakramenti na duhu okrepčani — so po telesu oslabele; telesno življenje jim je nehalo — duhovno pa je bilo povišano; s tega sveta so šli na unega, s solzne v raj, od terpljenja k plačilu, — res pri vsi britkosti sem Boga zahvalil za njegovo neizrečeno milost! — Se vé, da jih jest ne morem soditi, vem da jih sodi neskončno pravični sodnik, pred katerim tudi pravični težko obstane, zato sem pa tudi šel k g. opatu ter jih prosil, da naj bi se kakšna maša brala za ranjco mater. Rad mi je privolil in rekel, da naj grem k vsim patrom v kloštru in naj jih prosim in tako bojo vsi brali sv. maše zanj. Zdaj pa, tudi Vas, predragi, prosim, molite zanje, če še kaj potrebujejo. Molimo zanje vsi, posebno, če bi kdo duhovnov bral tole pismice, lepo jih prosim, naj se spominjajo pri naj svetejši daritvi tudi moje matere. Bodimo usmiljeni — sej bo nam vse povernjeno: Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bojo dosegli! —

Bog tedaj daj ljubi ranjci materi večni mir in pokoj in večna luč naj jim sveti! Naj počivajo v miru! Amen.

Ogled po Slovenskem in dopisi

Iz Ljubljane. Pri obnem zboru katoliško-politiškega društva 2. rožnika je g. predsednik naznanil, da se je družba zopet nekoliko pomnožila, ki zdaj šteje blizo poldrugi sto udov. Umerl je g. Jož. Gestrin, za katerega je bila maša pri sv. Jakopu 3. rožn. Omenil je telegrafičnega vošila, ki ga je društvo poslalo sv. Očetu v Rim za njih 80letni god, in pa odgovora po kardinalu Antonelli-u, — kakor, smerti dobre gospé nadvojvodnje tudi cesarjeve matere Sofije.

Tajnik g. Močnik je nato poročeval o delavnosti društva od 1. majnika 1871 pa do zdaj, iz česar se vidi, da je imelo društvo 18 odbornih in 12 mesečnih sej in v vsaki so bili podučni ali pa politiški govori in druge obravnave ter mnogoteri sklepi. Iz vsega tega se vidi,

da je društvo pod predstvom svojega pridnega načelnika g. dr. Sterbenca vestno spolnovalo svojo nalogo. Kadar koli so naši cerkveni nasprotniki zrojili zoper kako versko ali cerkveno zadevo in pravico, katoliško društvo ni molčalo, temuč je krepko svoj glas povzdignilo. Tako n. pr. ko je konšt. društvo v nespametni adresi Döllingerju prilastovalo sočutje Kranjske inteligencije, je katol. politiško društvo ne le domá pojasnilo prederznost in neresnico tega naznanila, temuč je tudi samemu Döllingerju pisalo in povedalo, koliko cene ima adresa vstavovercev.

Kakor denarničar je naznanil gosp. Močnik, da je društvo imelo dohodkov 538 gld. in stroškov 438 gld. Ker je pa v proštevju za prihodnje leto 96 gl. primanjkljaja, se prihodki in stroški blizo zenačijo ter je nekaj malo gold. še ostanka.

G. Regali stavi predlog zastran jezuitov. Rekel je nekako to-le: Ker se sedanji čas ravno toliko govori o jezuitih, bom nekoliko spregovoril in predlog stavlil o tem. Pošiljajo se prošnje zoper jezuite na Dunaj. Meni in naši deželi niso nič hudega storili; če je pa kateri res kaj storil, naj se kaznuje, sej imamo zato postave. Mislim pa, da morajo biti jezuiti dobri in koristni možje, ravno ker se toliko kriči zoper njé. Kričavci zoper nje morajo biti pravi potuhnjenci, kateri se bojé resnice, in pa taki, katerih „leiborgan“ je „Kikeriki.“ — Zakaj, kolikor vém, so jezuiti serčni možje, ki resnico naravnost in brez straha govoré. Slišal sem jezuita pridigati, ki je razlagal tudi dolžnosti vladarjev, ne le podložnih; sicer se to rado pogreša. Oni se tedaj bojé le Njega, ki dušo zamore pogubiti, ne pa tistih, ki zamorejo telo umoriti. Vstavo imamo, ki je za vse, ne vém, zakaj bi se bali jezuitov; tem manj, ker državni pravdnik ga hitro najde, kdor se kaj pregreši. Postava bodi do vsih enaka.

Stavi toraj predlog, naj se prošnja pošlje na Dunaj v tem pomenu, da se oo. jezuitom pusti prosta delavnost.

Dr. Kosta podpira ta predlog tem več, ker je vstavoversko društvo iz Ljubljane poslalo prošnjo zoper jezuite. Čudi se ob enem z zmotami zbroganemu govoru dr. Rühlinga v konšt. društvu, ki zgodovini take robate pluske daje. Pristavi pa, naj bi se prošnja poslala do državnega zbora, ker ministerstvo bi jo djalo „ad acta“ in bi se nihče zanjó več ne zmenil. Vse to je bilo sprejeto.

Poslednjič so bili v odbor izvoljeni gg.: Drašler, Heidrich, Jeran, Klein, Močnik, Pirnat, Regali, dr. Sterberne, kan. Urh. — Katoliško-politiško društvo, kakor vsak lahko previdi, je močno koristno, in delalo bode toliko lažej, kolikor več bo pomoči imelo. Naj bi se toraj katoličani tega društva pridno vdeleževali.

Sveti Oče Pij IX petdesetletnik kakor brat tretjega reda sv. Franciška. — Kako pobožni so bili sv. Oče Pij IX ob vsakem času, kaže tudi to, da so se bili pred 50 leti zapisali v tretji red sv. Franciška in se bode letos po samostanih sv. Franciška obhajala petdesetletnica njih bivanja v tem redu. Dovolili so v ta namen sv. Oče tridnevnic po omenjenih kloštrih, v katerih bodo bratje in sestre tretjega reda zamogli popolnoma odpustke zadobiti, ako bodo spolnili pogoje k temu potrebne, namreč prejeli ss. zakramente in molili na papežev namen. Vsak dan tiste tridnevnic pa je ravno za te tudi 7 lét in 7krat 40dni odpustkov. Za vsako leto en dan, katerega odloči kapucinski redovni vesoljni predsednik, pa je enako terciarjem podeljen popolnoma odpustek z navadnimi pogoji. Enkrat v tridnevnic in pa v dan, ko so bili sv. Oče sprejeti v tretji red, tretjerednikom podeli papežev blagoslov, kdor ima k temu oblast. — Vsakoletni odpustki bodo po določilu preč. kapucinskega red. generala v dan kronanja sv. Očeta, t. j. 21. rožn.,

jun.). Čas, kdaj naj se tridnevnik obhaja, določi provincijal dotičnih redov.

Gimnazijski maši v Kranji, kar je pred nekaj časom Dan. pisala, naj pristavimo ta popravek, da letos imajo še vsak dan mašo. Drugo leto se ima začeti po dvakrat na teden, kakor v Ljubljani. Naj bi raji Ljubljančani Kranjce posnemali in drugo leto oboji zopet vsaki dan hodili molit, ker tudi vsak dan jedi in Božje pomoči potrebujejo.

Iz Čemšenika, 26. maja. Letos smo Šmarnice tu pričeli. Tudi v Gorah se vidi lepi sad te pobožnosti. Obilno prihajajo ljudje, če tudi so vasi raztresene daleč od cerkve. Tudi ss. zakramente obilno in pobožno prejemajo. Bog poverni trud s Šmarnicami.

Iz Kostanjevce. Čuvši marsiktere govorice o neznanem ptujcu, ki jo je cvetno nedeljo že pozno v noč pri mahal v tukajšno duhovnišnico, pa tudi sam zaradi tega že sem ter tje vprašan, hočem po nekoliko njegovo obnašanje in govorjenje tu popisati. Iz tega popisa pa bo sleherni tudi lahko spoznal, kako prekanjeno, zvičajno in hinavsko liberaluški brezvrčci skušajo katoliško duhovstvo, zlasti čverstejšje in zvestejše sijonske čuvaje, če ne popolnoma za svoje umazane namene pridobiti, pa vsaj nekoliko omamiti in njihovo sveto gorečnost za čast Božjo in blagostanje ubozega človeštva kolikor mogoče ohladiti.

Cvetno nedeljo, to je 24. marca letos okoli 10. ure po noči kar neprevidoma nekdo prav močno poterka na vrata tukajšne duhovnišnice. Domači, misleči, da je zopet cerkvenik zaradi previdenja kacega bolnika prišel, urno odpró. (Imeli smo letošnjo spomlad toliko bolnikov, kolikor jih naš gosp. župnik v svojem 17letnem tukajšnjem pastirjevanji o tem času ne pomni.) Pa kako se spogledajo, ko v tako poznem času mesto cerkvenika neznan, dobro zaraščen in čedno oblečen ptujec stopivši skozi vrata popraša po g. župniku. Ravno pridem tudi jaz iz sobe na mostovž, ko ptujec na prag župnikove sobe stopi in popraša, kje je Gačev pobalin, ki ga je v duhovnišnico pripeljal? (Boje se je bal, da bi ga fantalin znal na skrivnem opazovati in poslušati.) Pa poba ni bilo najti nikjer, naj berže jo je bil že domu pobrisal.

Kaj bi radi, kaj je namen vašega tako poznega obiskanja? Prosim, urno povejte, ker imam nekaj še mnogo posla, jutro pa bo treba na vse zgodaj zopet v spovednico iti, ogovoré g. župnik neznanega človeka. Precej; je odgovoril ptujec, ki odloži zgornje oblačilo in se usede. Meni se vse vedenje tega neznanega človeka nekako čudno dozdeva, toraj pristopim v sobo in g. župnika ne zapustim, dokler se silno, silno nadležnega skušnjavca ne znebi. Govoril je navadno nemško, vmes pa tudi hervaško in francosko. Bahal se je, da zna mnogo jezikov. Roke kakor k prošnji sklenivši prične z nekoliko bolj prihuljenim životom prav ginljivo in mило g. župniku na serce govoriti, rekoč: Zakaj pa nas tolikanj zatirate, g. župnik, zakaj pa nas liberalce tako preganjate? itd. — Kaj hočete s tim govorjenjem? Kaj namerjate? Kdo vas je poslal mene podučevati, kako naj svoje dolžnosti spolnujem? ga g. župnik resnobno zaverne.

Ptujec spoznavši, da po tej poti pri sicer silno dobroserčnem, pa tudi jako verlem in značajnem g. župniku ne opravi nič, jo hitro zasuje in postane iz liberalca naenkrat naj iskrenejši, naj boljši katoličan. G. župnika za roke stisne in mu jih preserčno poljubi, ko bi trenil je na kolenih ter mило plakajoč zdihuje. Tedaj vi, gosp. župnik, hočete popolnoma zatreti našo lepo sveto vero. Duhovstvo hoče tukaj zatreti sv. vero in ljudstvo ugonobiti.

To mi je bilo pa vse preveč. Kaj počenjate? resnobno spregovorim, vstanite! pri nas se poklekujе edino le pred Bogom ne pa pred ljudmi. Kako morete kaj ta-

cega govoriti, da duhovstvo, zlasti pa naš verli g. župnik hoče sv. vero zatreti?

Tiho, tiho! me vstavši ptujec urno zaverne. Taki odgovor sem dobil skoraj na slehernno vprašanje, iz česar sem še prav posebno sklenil, kako neprijetna mu je moja pričujočnost.

Ktero vero pa vi mislite, kake vere pa ste?

Krive vere bom zmiraj zavračal, mu g. župnik odgovori. —

Jaz sem katoličan, moja vera je tista, ki jo Pij IX ima.

Ta je tudi moja vera, pravi g. župnik, kako morete tedaj govoriti, da to vero hočem zatreti?

Tu v mestu so mi nekteri pravili.

Pri tih besedah bil je zopet na kolenih, in vnovič se je pričelo zdihovanje, jokanje in mile prošnje za sv. vero. Znal pa se je zapeljivec tako hliniti, da ni bilo skoraj kar nič zapaziti kacega siljenja, temuč kakor da bi vse to plakanje izviralo iz naj boljšega, naj blažjega, za sv. vero vse vnetega serca. Iz vsega njegovega vedenja in govorjenja se je moralo sklepati, da je v tem poslu dobro izurjen in podučen. Spoznavši, da se mu z besedami dopovedati ne dá, pokažem mu s perstom na prelepo podobo, na steni visečo, s križem obloženega Gospoda, rekoč: V Tega, vidite, mi verujemo; za tega živimo, in če je potrebno tudi umremo.

Ta je tudi moja vera, ptujec spregovori in vstane.

Ta pa je naš nar višji dušni pastir, naše Cerkve poglavar, dalje govorim — mu pokazavši na iz malca (gipsa) izdelano podobo Pija IX. Ptujec, Pijevi podobi približavši se, se je kakor s prav posebnim spoštovanjem na lahkoma s konci svojih perstov dotaknil in perste poljubil. Na to pa, kakor da bi bil žalosti ves presunjen, se zaradi Pijevega in sv. Cerkve britkostnega terpljenja zgrudi pred podobo na tla in mило joče. Pravil je na to, da je bil v Mehiki kat. misijonar in da se ondi zdaj sv. vera močno zatira. Kazal je tudi Maksimilijanov in Franc-Jožefov red. Pri oporekanji je znal govorico bistrumno in urno zasukati, kakor da bi bil z oporekovalcem enacih misel. Pripovedoval je, s kako mnogimi, zlasti višjimi duhovni je znan. Posebno je hotel povelečevati Strosmajarja, pa na neki pripomin jo je precej zasukal in rekel: izključili ga bomo, ta ni več naš itd.

Viditi, da se mu kar nič posrečiti noče, prične denar ponujati; pa župnik ga zaverne, rekoč: Res, kakor veste, da smo mi duhovni naj slabše plačevani in tedaj sem ter tje pomoči prav potrebni, tudi le z malim živimo pošteno, brez vašega denarja bomo že še izhajali. Ker pa le obeta in sili, ga vprašam, od kod pa ima denar dobiti.

Od Rotšilda, bil je odgovor.

Lepa reč to! Pravite da ste katol. misijonar in da delate za katol. reč, pa od Rotšilda, od juda, podporo prejemljate?

Je še drugi Rotšild, se prične urno izrovarjati, ta pa je katoličan, pa vi ga ne poznate in tudi poznati ne smete; meni pa je dobro znan.

Ker se ga le ni bilo odkrižati in je zopet začel za vero moledvati, ga vprašam, kdo ga je poslal in kdo mu je natvezel to nesramno laž in gerdo obrekovanje, da zlasti g. fajmošter hočejo tukaj sv. vero zatreti?

Dolgo se izmika, nazadnje pa vendar pravi: G—.

Kako pa ste vi, ga nadalje vprašam, ki ste popolnoma ptuj v našem mestu, precej zadeli ravno na G— *) in izvedili vse njegove nagajivosti in hudovoljne nasprotovanja? Pri G. vender ni gostilnica ali kaka postaja, in

*) G— se je pričó grofa Korinskega pred g. župnikom izgovarjal, da je ptujcu branil tako pozno v noči hoditi v duhovnišnico. Pa prašam, kako pa to, da ga je pustil po svojem fantalinu v farovž pripeljati? Mar ni on fantov gospodar?

kako, da se v takem času in o taki zadevi prederzne priti motit in nadlegovat g. župnika?

Izgovarjal se je, ko je v mesto prišel, da mu ni bilo dobro, zvedši pa, da ima G — take „gajste“ šnopsve cvete, se je v njegovo prodajalnico podal itd.

Ker ga le vedno drégava, se nazadnje vendar na odhod pripravi. Pa popolnoma ptuj v noči nikamor ne vé, G — eveda fantalina pa tudi nikjer viditi ni bilo; toraj mu g. župnik do gostilnice pot pokažejo. Čudnemu ptujcu nič preveč ne štipajoč, nočem g. župnika samega pustiti, toraj grem z njima tudi jaz.

Med potjo kar po vsi sili denarne pomoči obeta in ponuja. Da bi svoj namen ložej dosegel, laže, da tudi Leskovski g. dekan so vzeli 5000 gl., da je bil tudi v Kerškem pri g. grofu Korinskem itd.

Že naveličan te nadležnosti, pravim: Prav, ako pa imate toliko denarja potrositi, dajte ga za naše ubožčike, ki letos sem ter tje močno stradajo. Za te pa vzamem.

Ne, za to pa ne dam, ako vi zase hočete, vam tu dam nakaznico (biljet).

Ako za stradajoče ubožčike nimate nič, mi molčite o tem. Prav podobni ste onim, ki imajo za podkupovanje in zapeljevanje dosti „finfarjev“, revčkov pa v hudi sili še viditi nočejo, ali pa še gledajo, da si iz revščine in sile dobičke kujejo.

Na vprašanje, od kod da je prišel, in kam da gre, odgovori, da je prišel iz Salzburg-a in da gre skozi Novomesto na Reko in potem na Terst, kjer ima svojo — ložo. (Te zadnje besede so mu, kakor se je vidilo, malo preneglo iz ust ušle.) Vprašam, kdo prav za prav da je? tudi le bolj po ovinkih zavijaje nazadnje pravi: Edler von Kraus, brat nekdanjega denarnega ministra. (Tedaj malo poprej katol. misijonar, zdaj brat ministra — sejavec denara!). Prekanjeni zapeljivec je že na tri načine poskusil verlega, značajnega gosp. župnika, ako ne ravno za svoje namene pridobiti, vsaj nekoliko omamiti. Nar popred je pritiskal na njegovo dobroserčnost, češ, naj bo usmiljen in naj hudobije in pregrešnosti, ki iz njegovega dozda bolj potuhnjeno skritega kotiča zmiraj očitniši in prederzniši stopa na dan, nikar tako oestro ne pobija in ne svari. Pa liberalec vidši, da g. župnik, akoravno dobroserčen, je kar hudobijo in pregreho zadeva, pravi Janez Kerstnik, kterege imena tedaj ne nosi zastonj, jo hitro zasučje ter se hlina naj iskrenejšega katoličana. Bil je pa v tem v svojem besednem zasukanju tako bistroumen in uren, da se je človeku navidezno skoraj dozdevalo, da sta z g. župnikom oba enih misel.)*

Pa spoznavši, da pri toliki župnikovi značajnosti in poštenosti so zastonj vse njegove dosedanje, tako besedne zvijačnosti, kakor tudi obetanja in ponujanja še tako zdatne denarne podpore, poskusi še zadnji svoj hinavski pomoček. Poprime prav prijazno kar na ulicah še enkrat g. župnika za roke, ves solzan mu jih poljubuje in ga milo — bolj tiho prosi, naj varno, modro in previdno ravná, češ, mi nimamo zdaj nobene pomoči, pustimo liberalce in te baže ljudi na miru, naj počenajo, kar hočejo. Ne čakajmo in na tihem delajmo, dokler zopet oblasti in moči ne zadobimo. Kaj še neki! spregovori župnik, ter križem roke dene in pravi: takole, kaj ne, morali bi se deržati in mirno gledati, kako satan zapuščeno čedico neusmiljeno grabi in davi, potem bi po vašem dolžnosti dobrega pastirja gotovo zvesto spolnovali? Z Bogom, lahko noč.

Pri teh besedah odrineva. —

Pravijo, predno je v duhovnišnico bil odšel, je rekel, da gre, ako kdo hoče, 10000 gl. staviti, da bo necojšno

noč g. župnika za svojo stranko pridobil, in da bo g. župnik vse preklical, kar je zarad velikonočne procesije zlasti zarad G. vravnal. Res se je tudi pozneje zbralo v gostilnici, kjer je ptujec prenočeval, nekaj, boje večji del le bolj liberalnih duš, nadjaje se menda res spačenosti in hudobiji služijočega vspeha. Pa kako se spogledajo, kadar zvedó ravno nasprotno! Prično tedaj ptujca zaničevaje dražiti in nekteri o svoji veri tako govoriti, kakor se za nobenega poštenega človeka ne spodobi. pa ptujec jim tukaj, kakor se sploh govori, prav dobre in gorke soli.

V čast kostanjevskih farmanov moram pa reči, da nasproti se pa tudi pri vsih dobrih farmanih gorečnost zmiraj bolj in bolj vnema. Kdor je vidil naše res lepe cerkvene obhode, zlasti lanskega in letošnjega leta, odkar se jih mala pešica naših liberalcev ne vdeležuje, moralo ga je giniti. Vse gre tako lepo redno, vse sparoma povsod med dolgimi rajdami pa čuješ ali glasne pobožne molitve ali pa sveto prepevanje. Če pa v cerkve stopiš, zdi se ti, kakor bi se pričenjala za nje nova vesela spomlad, tako se ti obnovljujejo in ozaljšujejo. Zlasti farna cerkev, ljubi dom vsih kostanjevskih farmanov, se je v dveh do treh letih po svoji notranji opravi tako spremenila, da se oni Kostanjevčanje, ki med tem časom niso doma bili, ne morejo njenemu lepemu prenovljenju načuditi. Le to močno peče farmane, pa tudi poštene meščane, da mestna cerkev sv. Miklavža še vedno žaluje. Ali lepih cerkvenih svečanost in pobožnost, kako rado se jih še nepokvarjeno ljudstvo vdeležuje, akoravno se mu včasih zarad tega kaki nesramen liberalček v s svoji gosposki, pa morebiti ne prepošteni suknjici posmehuje ali ga psuje, kakor se nam je zopet letos pri neki procesiji zgodilo. Pa hudobija, pravijo, ima kratke noge, in le malo časa cvete. Upamo toraj, da bo tudi pri nas v tej zadevi kmalo boljše! Bog daj!

Iz Briksna, 30. majnika naznanuje dober prijatelj: „Bog živi misijon afrikanski! — Ravno sem prejel naznanilo, da propaganda v Rimu je v seji 21. majnika sklep storila: vso apostoljsko namestnijo (vikarijat) v srednji Afriki izročiti misijonskemu vstavu v Veroni, ko je pod ondodnim škofom, in ob enem je izvolila gosp. Daniela Komboni-a za apostoljskega provikarija. P. frančiškanski general se je odpovedal nadaljnemu oskerbovanju misijona z udi svojega reda. Komboni ima to dobo že nad 40 pripravljenih misijonarjev in redovnic, namreč v Veroni in Kairi, kodar so tri prav cvetoče zamurske šole... Sv. Oče so propagandin sklep 26. majnika poterdili. Delajmo tedaj za kraljestvo Božje! Kar cerkev Božja zgublja med olikanimi(?), naj se jim nadomešča med divjimi.“

Aleksandrija. 16. mal. travna ob 3 popoldne pridemo v Aleksandrijo; morali smo vsi barko zapustiti, blago naše ostane na barki. Sprejel nas je nek priljuden gospod Hofman, bukvozev v Aleksandriji, rojen Nemec, nam oskerbel 2 čolna ter nas spremil v mesto. V ladijostaji je silno veliko bark. Ko pridemo na dogano, morali smo se s potnimi listi skazati, posežem v žep, a nisem ga dobil, ustrašim se; vender ko pokažem vožni list iz barke, me pustijo naprej. Nas 5 omenjeni Hofman sprejme v svoje stanovanje, 9 jih sprejmejo očetje frančiškani v samostan, več jih niso mogli, 2 gresta v gostivnico, pa kmalu prideta v našo družbo, bilo je v gostilnici preveč osoljeno. Omeniti moram, da se je karavana razdružila že preden smo prišli v Aleksandrijo; predsedništvo je dalo poštev (račun) od vloženega denarja, moram pa reči na čast predsedništvu, da so dobro gospodarili.

Popoldne nekoliko mesto ogledamo. Ko sem stal tam na tergu in nekaj ogledoval, kar me mlad človek nagovori: „Vi ste pa iz Kranjskega, kaj ne?“ Plent!

*) Vsa ta misteriozna in muhasta komedija duhovnom in vernikom glasno kliče: „Varite se lažnjivih prerokov, ki v ovčjih kožah k vam prilajajo!“ Vr.

kako me pa ti poznaš, si mislim, v tem tujem mestu, med tolikimi tujci! Ta človek je doma iz Gorji na Gorenškem, zdaj v službi pri vodju Lojdovega opravištvu. Veselilo me je, da sem mogel po slovenski govoriti, ravno tako tudi zvečer, ko nas pride obiskat nek urar (Ali ne mizar Fernas? Vr.), iz Horjula doma, ki je že 7 let v Aleksandriji.

17. mal. travna, ko odmašujemo v frančiškanski cerkvi in nam postrežejo s zajutrekom, se nas sedem podá po železnici v Kairo; plačali smo za tretji red po 10 frankov. Vozovi so še dosti pripravi, óken pa ni treba odpirati. Peljemo se po lepi ravnini, lepo obdelanem polji; veliko govedi, bivolv se pase, veliko jezdic na konjih, oslih, velbljudih se vidi po cesti; veliko tičev prav krotkih po polji, vidil sem ga precej velikega bivolu na lerbtu sedeti. Imajo pa tiči mir pred ljudmi tukaj, kakor v Sveti deželi; voda je lepo razpeljana daleč na njive; bivoli z nekako leseno mašino vzdigujejo vodo iz rup; na enih njivah so ravno želi, drugi so že za žetevjo pavalov sadili; vasi se veliko vidi ob železni cesti. Ljudi se veliko pelje po železnici; gledal sem njih kosilo. Na eni postaji si kupijo solate, kakoršno iz verta prinesó na prodaj, in sladkorno terstje, sežejo prav urno po njem, z veliko slastjo žvekajo ter silno nasmetijo; čez nekaj časa pridejo kumare na versto; jedli so jih kakor rožičke, mati, ki je imela otroka na persih, ga odstavi in mu dá kumaro jesti. Vidil sem te ljudi, kake zobe da imajo, lepo bele, kakor iz slonove kosti, še stare babice, ko so pri nas vse škerbaste, imajo tukaj take zobe, kakor bi jih izlikal. Proti 5 popoldne, ko smo se blizu 7 ur vozili, pridemo v Kairo. „Fiakerji“ so nas po sili hotli v kočije posaditi, drugi pa na osle, še daleč za nami celo tropo oslov podijo. Poišemo naravno samostan očetov frančiškanov. Dolgo iskavši ga najdemo, ali opravili nismo nič, niso nas mogli sprejeti. Gremo toraj v „hotel du Nil.“ Bil sem precej lačen in žejen, ker od zajutreka sem le eno jajce povžil, ki ga je bil arabski mladeneč v nederji na prodaj prinesel, in malo kruha; rečem strežetu, naj mi prinese zapisnik pi-jač; prinese, pogledam, a ko vidim: butelja po 5, 6, 8 ali še celo po 10 frankov, me hitro vsa žeja mine. Premišljevali smo dolgo, ali hočemo ostati ali ne; zadnjič nam ni družega kazalo, kakor ostati, sosebnó ker nam je dobri vodja „hotela,“ prijazni Dunajčan, obljubil, da nam bode zarajtal po naj nižji ceni, namreč za lepo stanovanje in dobro hrano le po 10 frankov na dan; pred 14 dnevi. je rekel, ko je bilo še več gostov, bi nas ne bil mogel spod po 20 frankov prevzeti. Imeli smo še nekaj „lesjakov“ za potrošenje, in zadovoljni smo bili. Bilo nas je vender vsih gostov še 70 do 80, večidel so bili že odšli, ker bivanje ptujcev terpi od listopada do malega travna.

18. mal. travna se odpravimo zgodaj proti piramidam, peljemo se v dveh kočijah po lepi ravni cesti. Vidili smo, kako silno predelujejo mesto in okolico, sosebnó proti piramidam, na tisuče je delalcev, podirajo, kopajo, prekopavajo, prenašajo zemljo, zasipljejo, novo zidajo v dobrem kusu, se trudijo in pehajo v veliki vročini. Cesta do piramid je na novo narejena, precej vzdignjena nad polje, z drevjem obsajena. Imeli smo še pol ure do piramid, ko nam arabski že na proti pridejo, zraven kočije tečejo, ter se vedno ponujajo za voditelje, bliže ko prihajamo k piramidam, večji je druhal. In ko pridemo k piramidam, nas kar obsujejo kakor čebele. Mislil sem poprej na piramido iti, a ko zagledam stermino in visočino, mi nekoliko serce upade; vender se poserčim, odberem si dva arabea, dva druga se sama posilita, in šlo je od skale čez skalo višje, za vsako roko me eden derži, tretji zadaj potiska, eden verč nese in vedno ponuja pijače, ne vem pa kakšna je bila, je nisem pokusil.

Kamnje je visoko, da velikokrat nisem mogel tako visoko noge vzdigniti, temuč sem moral na kolena poklekniti, in tako si naprej pomagati. Po tri-, štirkratnem počitku sem v 20 minutah prikobacal na verh. Ko pridem na verh, zakličem: „Hvaljen bodi Jezus Kristus, in prečista Devica Marija!“ — „Živi Slovenija!“ Odmolim v namen za spreobrnjenje zamorcev sedem spokornih psalmov, litanije vsih svetnikov in lavretanske litanije. Arabci se poležejo po skalah. Čez nekaj časa prikobaca še eden tovaršev na verh, družih pet si nobeden ne upa. Poskusim kamen vreči v dno, ali ni bilo pripravnega velikega, le mali kamnički so bili. Ko me arabec vidi, pravi, da on ga verže, drugi ne, mislim pa, ko bi bil pripravnega imel, da bi ga bil tudi jest vergel. Eden mojih varhov je rekel, da arabski niso tako divji, kakor od njih po svetu pripovedujejo, ampak da so pohlevni in dobrovoljni, in to pride od tod, da jih tako krivo sodijo, ker Angleži, Francozi, Nemci jih ne razumejo, in potem po krivem divjosti krivičijo, in imel je skoraj prav, zakaj opazoval sem jih tudi na železnici, in se prepričal, da so res dobrovoljni in mirni. Ko sem se blizu pol ure mudil na verhu, se podam po drugi strani doli, skakal sem s skale na skalo in kmali sem bil na dnu; bali so se pa arabski za-me, vedno so me za roko lovili. Mislil sem iti tudi notranje prostore kraljeve grobe ogledat, pa ni bilo dosti časa, moral sem hiteti, da sem še Sfingo ogledal, in še ene druge kraje okoli piramid.

Proti 11 dopoldne se vernemo domú, med potjo ogledamo še v mestu muzej starinskih egiptovskih reči. Popoldne ogledamo več mošej, turških molnic. Posebno mi je dopadla alabastrova mošeja, tako imenovana, ker je s samim lepim alabastrom znotraj, in nekoliko tudi zunaj okinčana, kar altar bi notri postavili in bila bi prelepa katoliška cerkev. Gremo obiskat tudi kraj, kjer je sveta Družina prebivala, koptovski duhoven nam odprè cerkev, ogledamo ves kraj in molimo za odpustke. Kraj je res svet, pa reven.

19. mal. travna grem z enim tovaršev maševat v frančiškansko cerkev, potem se peljemo ogledat „Marijino drevo“, ravno eno uro se vozimo do tje. To drevo je stara smokva, zraven nje studenec, „Marijin studenec“ imenovan, ker je tukaj sveta Družina počivala in iz studenca pila. Dobili smo v spomin vejice s smokve, vidimo ne daleč od tod velikanski „obelisk“ iz starega tempeljna v Heliopolis u, to je silno velik steber z enega samega kamna, s hieroglifi, na 4 vogle vsaka stran seženj široka. Nazaj gredè ogledamo „grobe kalifovske.“ Popoldne hočemo iti gledat „derviški ples,“ ali ko pridemo na kraj, zvemo, da je še jih bolan, in da danes ne bodo plesali; ogledamo potem še več krajev; lepi narodni vert, prelepi kraljevi vert zunaj mesta, peljemo se v ta vert po lepem širokem drevoredu iz starih velikih divjih smokev, 25 minut se peljemo po tem drevoredu. Na večer gremo še enkrat v narodni vert, kjer je pri lepi razsvitljavi turška godba godla.

20. mal. trav., ko odmašujem pri očetih frančiškanih, se napravimo za odhod. Poslovimo se tukaj s 4 Poljci, ki so prišli za nami v Kairo; ni se jim mudilo nazaj, imeli so še časa kakih 10 dni, ker morali so čakati na drugi parobrod, da jih odpelje čez Carigrad v njih domovino. O poli desetih se odpeljemo po železnici proti Aleksandriji. V Tangertu je veliko arabcev priderlo na železnico, bil je tukaj velik shod, ker tukaj počiva nekak arabski svetnik, in skozi 8 dni ga od blizu in daleč hodijo častiti. Marsikteremu bi bila taka tovaršija neprijetna, meni ne, opazoval sem arabce, se nekoliko pogovarjal, jedel z njimi solato, sladkorno terstje, ni mi bilo treba kupiti ne enega ne družega, gostoljubni arabski so mi oboje ponudili. Ko pridemo blizu Aleksandrije,

vidili smo po plitvem morji (meotškem jezeru) nezmerno veliko tičev, nekaj belih, kakor golobje velikih, bilo jih je ne na stotine ali tisuče, ampak na sto in sto tisučev; lepo so se blisketali v solnci, eni so mislili, da je to pesek ali skalovje pri morji, dokler se niso ene ali druge vzdignile; kar smo se pol ure peljali, smo vedno druge za drugim gledali. Proti 6 popoldne se pripeljemo v Aleksandrijo nazaj. (Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Prelepo djanje s smertne postelje ranjce nadvojvodinje Sofije liberaluhi s težkim srcem in zagrizeno jezo pripovedujejo. Ko ji je bilo 24. majnika nekoliko odleglo ter se je zopet zavedila, je cesarjeviča Rudolfa poklicala, kateri ji je s solznimi očmi obljubil, kadar na cesarski prestol pride, da bode vselej in povsod sv. rimsko kat. Cerkev varoval in branil. Nato ga je blagoslovila. — Liberalci, katerim je kaj tacega gnjusoba, to prelepo dolžnost bogoljubne stare matere do preljubljenega vnuka vedó tako okidati, kakor so sploh navajeni. Vse to je namreč delo spovednikovo, kateri je hudo bolno k temu pregovoril, potem ko sta ji bila zdravnika malo zboljšanje napravila, in to je bolno tako pretreslo, da namesto neogiblivo potrebnega pokoja, je nasledvalo draženje in stan bolezni se je smertno shujšal. — Postavimo, da bi bila namesto tega nadvojvodnja mu priporočila; naj le prav „liberalno“ vlada; kaj pravite, ali bi liberalci tudi tako pisali?? . . . Poznamo tiče krokarje.

Na Hervaškem je pri volitvah zmagala in Madjarom razum divje sile in družega pomočka, kakor da Hervatom podajo roko k spravi, kar bi bilo naj bolje.

Za podporo nesrečnih Čehov, je denarstveni odsek dovolil 500.000 gl. vmés z 200.000 gl., ki jih je vlada že dala. Zraven tega se ina oskerbeti, da nesrečni dobivajo denara na posodo, ki ga v 10 letih morajo plačati.

Na Češkem je strašna povodenj storila nezmerno škodo in veliko veliko ljudstva pokončala. Po nekterih naznanilih je čez 500 ljudi življenje zgubilo. Na stotisučerim je v malo urah povodenj vzela vse premoženje. Na 50 do 100 milijonov gld. so ceni škoda. Deseti del dežele se več lét ne bo od škode opomogel. Bodi si, da je tudi v tem kaj presiljave, je vendar gotovo, da je škoda strašno velika. Vse hiti na pomoč, kar koli ima usmiljeno serce. Cesar Ferdinand je dal 20.000 gl., cesar Fr. Jožef 20.000 gld. Obilne darove so dali drugi udje cesarske hiše. Zbira se tudi v gornji Avstriji. V Lincu je srenjski odbor kakor podporo za prvi trenutek odmenil 500 gold. Na Dunaju je na en klic prišlo v kratkem 30.000 gl. zbirk. Iz premoženja državne denarnice so s cesarskim privoljenjem dobili 200.000 gld. Sila pa je tako strahovita, da vse to malo izdà. Prosili so in pričakujejo, da bi državni zbor za nesrečne pomoč odkazal, kateri pa odlaša, da bi določne naznanila o škodi došle. Namesto tega, pravi „Vaterland“, je Stremajer obljubil nasvet novih verskih ali mar brezverskih postáv v družih sejah. — Kdo vas neki tega prosi? Nasprotniki miru in edinosti v Avstriji; drugi javaljne! — Dajte postave za zlaščanje davkov, za zboljšanje delavskega stanú, da ne bodo sami rojili v škodo veri in državi, — postave za zboljšanje šol na katoliški podlagi, ker vidite, da povsod gre rakovo pot, — postave sploh, da se povsod dá Cerkvi, kar je Cerkvenega, državi, kar je državnega. Ne zidajte na pesek, ampak na skalo. Ne poslušajte tistih, ki že zdaj tirajo Bizmarka za Napoleonom; poslušajte pamet, pravico, vero!

Nagnjusno je, da neka časnikarsko-vstavoverska svojbina reveže v toliki nadlogi pogreznjene hoče motiti in zapeljevati, da bi svoje politiško mnenje za milošnjo prodali! Ali niso to naj nesramniši „šaharji“ pod soln-

cem? Po „Vaterlandu“ so državni dohodki iz Češkega leta 1866 znašali 77 mililionov, izdajki za vso upravo na Češkem pa le 14 milijonov. Druge dežele so tedaj od Češkega kraljestva dobile 63 milijonov, kar bi v 10 letih zneslo 630 milijonov. In po tem takem bi morale zdaj česko ljudstvo svoj značaj prodati za nekatere milijone državne podpore! Judovsko-politiški listi so sami „korupcija“ in zato išejo vse „korumpirati“.

Povodenj, ki je une dni na Češkem tako strašno gospodovala, je divjala tudi na Laskem in Francoskem. To so znamenja na obnebj in pod obnebjem. Molimo, da bi Bog obvaroval našo deželo vsakošne hude ure.

Upanje naše na Nemškem. Kako malo se je nam katoličanom pritlikavskih liberalnih in družih preganjavcev katoliške Cerkve bati, to razodevajo pogosto tudi protestanški listi. „Kreuzzeitung“ v Berlinu piše med drugim: „Pogled na sedanji stan rimske in evangeliške cerkve nam kaže, da do zdaj se k manjšemu ne more reči, da bi bila rimska cerkev oslabela. V tem ko se je od vsih strani v časništvu in v zbornicah, na politiškem in cerkvenem obzoru vžgal boj zoper rimsko cerkev, se ona saj kaže, kakor da bi stan zanjo ne le bil brez nevarnosti, temuč da je še vgoden. Imeniten katoličan iz zbora je te dni svojo misel izrekel, da upanje za rimsko cerkev na Nemškem še nikoli ni tako lepo kazalo, kakor zdaj. Odpad, ki ga je napravilo starokatoliško (to je, novoluteransko) gibanje, je brez pomena.“ Malo število svečnikov po vsem Nemškem, ki je vsled razglašene nezmotljivosti“ odpadlo, že samo mu je taka zmaga kat. cerkve, da se ne more preceniti. V glavnem mestu nove države, pravi dalje, rimsko cerkev zastopa list (Germania), ki piše s silo veliko zanesljivostjo in ima veliko naročnikov, in povsod po posameznih krajih izhajajo mali listi, ki se na vso moč spravljajo v roke malim meščanom in poljedelcem. V državnem zboru in v poslanški hiši je „frakcija“ (oddelek), ki je bila pri posledajih sejah srednišnica vsih obravnáv in ima vodnike spretno in goreče govornike. K temu je še v vse družbinsko življenje prišla neznanska živost. (Slišite, slovenski katoličani?) Nikjer ne naletiš naj manjšega znamenja obupljivosti. (Kako, ker katol. Cerkev se ravno v preganjanji oserčuje, vterjuje, rasti!) Med tem ko tako katoliška cerkev dan na dan stopa v prvo versto, pa evangeliško nalaš nazaj potiskajo, ali pa vlada o nji molči, kar je še nar huje . . .“

Iz Halle naznanuje protestanški „Volksblatt“ svoje prepričanje, da boj, ki ga je Bizmark vnél zoper katol. Cerkev, bode koristil le samo katoliški Cerkvi, protestanstvu pa, kolikor je še verno, bode storil prehudo škodo. Previdni med protestanskimi staroverci, meni ta list, so se že davno prepričali, da vojska, ki se bije zoper katoliško Cerkev, ne bo imela družega konca kakor tega, da se bode protestanstvo, kolikor ima še razodenja, popolnoma zdrobilo in se spremenilo v tako imenovani „humanizem“ in novošegno paganstvo. Državna omnipotencija („vsegamogočna“ država) pred oči stavi to paganstvo, sklepa omenjeni list.

Prusko. Pravili so časniki, da pruska vlada je ruski izročila popirje, ki jih je kanoniku Kozmijanu zapečatila in ki govore o razmerah med katoličani na Ruskem in Rimom. „Kreuztg.“ zdaj zanesljivo piše, da je to izmišljeno in da so se te dni pisma nazaj poslale. Po „Vaterlandu“ to še ni dovoljno zadostovanje za toliko natolcevanje, ki se je počenjalo zoper poštenega moža.

Pruska nova svoboda se razpleta v naj gerše vestno trinoštvo. Vojaški škof Namšanovski je od službe odveržen, ker ni dopustil katol. Božje službe v cerkvi, ktero je poglavar v Kolinu izročil laži-starokatolikom. Zraven tega je iz Berlina šlo povelje do vsih katol. vojnih duhovnov, da ne smejo poslušati Namšanovskega,

ako bi jim kaj ukazoval, njemu so pa pravdo natvezli, zato ker je ravnal po postavah svoje cerkve!!

Rimsko. Liberalni listi vsaki čas zopet začno lagati, kako da so sv. Oče bolehní, da celo v medlevico padajo. Tako že nekaj dni pišeta „Gazzetta d'Italia“ in „Fanfulla.“ Obilni obiskovavci v Vatikanu pa naznanujejo, da so sv. Oče tako zdravi, da se jim ravno v tem zdi očitén dokaz posebnega varstva Božjega nad svojo Cerkvijo. — Opazovavci pa pripovedujejo nekaj drugega, kar mora tudi brezvrce k premisliki buditi. Vselej namreč, kadar Viktor-Emanuel v Rim pride, se strinja njegov prihod s kako nesrečo. Ravno zdaj pravijo: „Viktor-Emanuel je že 48 ur med nami. To pot se kaže, si je kraljevi mahljej izvolil za žertvo rimskega namestnega župana. Ravno ko je Grispigni imel iti sprejemati kralja, ga je mertvud zadel; zadeti so možgani, ena stran života je odmerla, in toraj malo upanja, da bi se ozdravil. V resnici, ne pogrešajo se znanjja z neba ne, pogreša se njih razumevanje,“ pravi „Gf. Cor.“

Francosko. Postava za novo vstanovljenje francoske vojne ima tudi členek, ki duhovsko mladino, bogoslovce in druge za ta stan odločene mladenčce, iz vojaške dolžnosti izjemlje.

Ta postava pride zdaj v kratkem še le pred zbor, pa ni dvomiti, da bo sprejeta od večine, ktera pomni Dupanloupovih lepih in resničnih besed: „Da se na novo vstanovi vojništvo, ni treba razdirati Francije.“

V **Bufali** v Ameriki je bil une dni postavljen podstavni kamen za nov jezuitovski vstav „pri sv. Kaniziju.“ — Liberalski trinogi evropejski! le hitro jih podite čez morje! Tam bodo vam ukljub z novo gorečnostjo razširjali „kraljestvo Božje“, ki ga vi s toliko togoto zatirati.

Iz Ljubljane. O nekem gospod-tatu se vsaktere mavre in šavre pišejo po časnikih, naj povemo resnico. Ne pri gosp. kanoniku Urhu, ampak pri gosp. proštu se je bil sv. Rešnjega Telesa dan med procesijo priplazil dolgoperstovič k mizi, ki je bila pogernjena za može, ki so nebo nosili. Naložil si je bil krog života pod gosposko suknjo 7 ročnikov (servietov); za drugo pa ni maral, ker se mu je mudilo, kajti tako jo je pihal čez planke in pihal med drevjem, da se je vilo in šumelo, kakor pred hudo uro. — V „beli“ Ljubljani je sploh precej plemén tatov v daljših in krajših suknjah: Eni kradejo servjete, žlice in kuhalnice; drugi poštenje in dobro ime; drugi vero; drugi čednost; drugi segajo po raznih pravicah, in tako še dalje. — In za mnoge so še paragrafi prekratki. Kam bo prišlo s timi dolgoroki, dolgojezičniki, dolgoperesarji, dolgo- in širokovestniki in brezvrerci?

Za sloveči duhovski pribolšek, kolikor je slišati, v naši škofiji dosedaj še ni nihče prosil.

Banko Slovenijo zdaj močno priporočajo. Ogniti se taki napravi blezo ne bo dalo, in ako se zdaj nič ne opravi, se bode pozneje težko kdo lotil. Bolje je menda imeti napravo doma, kakor pa denar vedno na tuje pošiljati. Podpisanih je dosedaj precej čez sedemnajst sto delnic; biti jih mora 3000, ako se ima djanje pričeti. Pravila, kolikor niso všeč, se pri velikem zboru dajo prenarediti.

V **ponedeljek** je došel naši deželi nov blagor „novodobne sreče,“ sklenjen je bil namreč v Ljubljani pred okrajnim glavarjem pl. Schiwitzhofen-om prvi civilni zakon kovača Šetine iz zgornje Šiske z Marijano Štrukelj-novo, sestro rajnce njegove perve žene. Nova državna postava namreč taki „civilni posilni zakon“ dopušča, in je torej pred državno oblastjo velja-

ven, da ju namreč država za zakonske priznava in jima toraj zagotavlja pravice zakonskih n. pr. zastran dediščine itd.

Kaj ima pa o takem zakonu misliti verni katoličan, je sv. Cerkev že dostikrat izrekla in nikdar ne bo preklicala, namreč, da je slehern zakon med katoličani neveljaven, ako ni sklenjen po določno oklicani postavi sv. Cerkve in mu je ta ali še kaki drugi ločiven zadržek nasproti. Cerkvena postava vesoljnega Tridenškega zbora pravi: da za veljavnost katoliškega zakona je potrebno, da se sklène v pričo fajmoštra in dveh ali tréh prič.

Svaštvo v prvi stopinji (n. pr. vzeti sestro perve žene) je po cerkveni in sedanji državni postavi ločiven zadržek, tako namreč, da zakon, brez oprostite ali „dispenze“ sklenjen s tim zadržkom, je neveljaven. Od tega cerkvenega zadržka zamore oprostiti le naj viši cerkvena oblast, rimski papež; sicer mora taki zakon Cerkev kot neveljaven zavreči, ako ga tudi država pripusti.

Ker je tedaj taki zakon s takimi ločivnimi zadržki po cerkveni naredbi neveljaven, toraj je enako po cerkvenem nauku nasledek ta, da tako poročena skupaj živita v vednem smertnem grehu, in noben spovednik ju ne more odvezati pri spovedi, ako po odstranjenem zadržku ne skleneta zakona po cerkveni postavi.

To tedaj je cerkveni nauk, po vsem svetu enak. Ne prašamo za sedaj, kaj drugi, tudi sicer učeni, k temu pravijo, in kako svoje veselje razodevajo; tudi ne vprašamo, koliko taki zakon pripomore k pravemu blagostanju in potrebni npravnosti, k resničnemu miru in dobremu zgledu; le to je neoveržljiva resnica, da pred kat. Cerkvijo, kateri je zastran zakramentov od Kri. stusa oblast izročena, je taki zakon neveljaven, in torej smertni greh. In to pojasnjenje je toliko bolj potrebno, ker se sliši, da so mnogi o tem v zmoti in da je veliko šuma in prašanja.

Iz Kranja. (Zahvala.) Prečastiti g. pisatelj „svetih Kocijanov“ je daroval devet teh življenjepisov tukajšnjim gimnazijskim učencem. Podpisani hvaležno poroča, da so se knjige razdelile ravno ob godu sv. mučencev 9 izverstnejim gimnazijskim učencem. V mladninem imenu serčno hvalo za ta lepi dar izreka msgr. Janez-u Globočnik-u katehet kranjske gimnazije.

Poterjenja za prejete darove.

V **Senožehah**, 3. jun. 1872. Žito, ki so ga dobrotniki iz Bevk zastradajoče na Notranjskem darovali, je bilo 31. p. m. med uboge razdeljeno. Prejel sem tudi mesca aprila zopet 8 gl. 50 kr., po Danici nabranih, za pogorelce. — Bog jim poverni! Bog daj še mnogo dobrotnikov in pa milih darov, katerih so tukajšni reveži silno potrebni. Ig. Okorn, župnik.

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Neimenovan 1 terdnjak za 2 gl. st. den. in star. dvajset. G. A. P. 10 gl. — Neimenovana 30 kr.

Za pogorelce na Studencu. Neimenovana dobrotnica iz Šenklaške duhovnije 10 gl.

Za sv. Očeta. Iz Šostrega: Otročiči, ki so letos pervikrat pristopili k sv. Obhajilu, darujejo sv. Očetu 3 gl. Blagoslovite jih, sv. Oče, da bi zamogli vse življenje vredno prejemati svojega preljubega Zveličarja. — Oseba s Podkorena 1 gl. —

Za afrik. misijon. Ana Merhar 1 gl.